

**Кононова Юлія Олександрівна,
Колесник Наталія Євгенівна**

(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

ТЕХНІКА «ОРИГАМІ» У КОНСТРУЮВАННІ ВИРОБІВ

Орігамі може бути цікавою людям різного віку. Насамперед, це діти. За допомогою орігамі дитина отримує можливість розвивати свої творчі навички, створювати своїми руками красиві іграшки та геометричні фігури з паперу. По-друге, це любителі. Зробити оригінальний подарунок близьким і просто зробити щось своїми руками з паперу - однезадоволення. По-третє, орігаміце завжди красиво і оригінально.

Взагалі всі виготовлені вироби повинні мати суспільно корисне призначення, тобто можливість його використання в школі, в класі, будинку, для прикраси, як подарунок, для гри.

Вироби повинні відповідати вимогам програми та емоційно впливати на учнів, а трудові завдання посилювати для учнів. Всі роботи мають бути цікавими. Отримані на уроках знання, вміння і навички повинні бути міцними і використовуватися в подальшому в якості бази для продовження навчання в школі.

При виготовленні орігамі в учнів розвивається фантазія, уява, моторика рук, просторове мислення, виховується естетичний смак, воля, акуратність, працьовитість, що і робить вивчення техніки орігамі в школі актуальним для дослідження.

Метою цієї статті є розглянути можливості використання техніки орігамі для розвитку всебічної особистості дитини.

Орігамі (яп. 折り紙 *орі* – «складати», *камі* – «папір», тобто «складений папір») – мистецтво складання паперу. Термін орігамі відноситься до всіх типів складання паперу, а не тільки японських зразків. Орігамі походить з Китаю, де і було винайдено папір (хоча як мистецтво орігамі розвинулось в Японії) [3, с. 10]

Спочатку фігури орігамі використовувались в релігійних обрядах. Довгий час цей вид мистецтва був доступний тільки представникам вищих соціальних станів, де ознакою хорошого тону було вміння складати орігамі нарівні з вмінням скласти вірш [1, с. 6].

Фігурки орігамі ввійшли в життя японців вже на початку періоду Хей'ан (9 – 12 ст.). Самураї обмінювались «носі», своєрідними

символами удачі, складеними з паперових стрічок. Складені з паперу метелики використовувались під час святкування весіль за сінтоїстськими обрядами і репрезентували наречених [5, с.15].

При складанні фігур оригамі використовуються небагато різних згинів, але вони можуть бути скомбіновані багатьма способами й утворювати дуже складні фігури. Зазвичай фігури складають без розрізів з квадратного аркушу паперу, сторони якого можуть бути різних кольорів [4, с.35].

Хоча для складання може використовуватись будь-який листовий матеріал, але до його вибору слід підходити відповідально, оскільки матеріал дуже впливає на процес складання та остаточний вигляд моделі. Звичайний копіювальний папір з густиною 70-90 г/м² може використовуватись для простих моделей, таких як журавлик або водяна бомбочка. Важчий папір, з густиною більш 100 г/м² зазвичай використовується у технології мокрого складання, що дозволяє майстру створювати більш округлі моделі, які стають твердими й міцними після висихання [2, с.13].

Спеціальний папір для оригамі, що має назву «камі» (папір) або «васі» (японський папір), продається розфасований квадратами різного розміру від 2,5 см до 25 см та більшими. Зазвичай такий папір має білу та кольорову сторони, але може використовуватись двосторонній або візерунковий папір.

На сьогоднішній час існує декілька різних методів складання оригамі, найпоширенішим з яких є модульне оригамі, в якому фігура збирається з однакових готових частин (модулів). Кожен модуль складається за правилами класичного оригамі з одного аркуша паперу, а потім модулі з'єднуються шляхом вкладання їх один в одного, і фігура тримається за рахунок сили тертя, що з'являється при цьому. Одним з найпоширеніших об'єктів модульного оригамі є кусадама – шароподібна фігура, складена з великої кількості модулів [6, с.20; 10, с.8].

Ще одна цікава техніка – це мокре складання, яке розробив реформатор оригамі 20 ст. Акірайосідзава. Ця техніка використовує змочений водою папір для надання фігуркам плавності ліній, виразності та твердості. Особливо цей метод актуальний для таких негеометричних об'єктів, як фігури тварин і квітів – у випадку використання цієї техніки оригамі виглядають значно природніше та ближче до оригіналу.

Кірігамі (яп. 切り紙) – вид оригамі, в якому допускається використання ножиць і розрізання чи нарізання паперу в процесі виготовлення моделі. Це головна відмінність кірігамі від інших технік складання паперу, що і підкреслено в назві: 切る – (кіру) різати, 紙 (камі) – папір.

На мою думку техніку оригамі потрібно вивчати у школі тому що, воно є у певному сенсі терапевтичним мистецтвом - впливає на емоційну сферу учнів, що особливо важливо для тих, у кого є різні проблеми

спілкування, хто сором'язливий чи, навпаки, надмірно агресивний. Тобто орігамі як вид мистецтва - ідеальна дидактична гра, що розвиває фантазію та винахідливість, логіку і просторове мислення, уяву та інтелект. У процесі роботи з просторовою трансформацією плоского листа дитині легко освоювати складні математичні поняття, вирішувати завдання з геометрії. Ефективність проявляється не тільки у вирішенні питань комунікабельності, така діяльність сприяє розвитку естетичного почуття і асоціативного мислення [13, с. 30].

У мистецтві орігамі єдиним робочим матеріалом є папір. У своєму житті дитина знайомиться з папером раніше, ніж з будь-яким іншим матеріалом: він їй звичний, легко піддається будь-яким змінам. Але для того, щоб створити свою орігамну фігурку, необхідно навчитися правилам, відшліфованим століттями, дізнатися безліч древніх форм, класичні моделі орігамі [7, с.44; 8, с.25].

Зі створеною фігуркою можна гратися, подарувати, і навіть влаштувати спектакль для дітей з паперовими ляльками-героями казок. Навчити дитину робити з паперу човник або коробочку можливо, звернувши його увагу стежити за рухами дорослого і повторювати їх. У віці 5-7 років діти можуть виконати подібні завдання. Практика орігамі має навчальний ефект, дитина тренує увагу, пам'ять і пальці рук. Для створення орігамі переважно використовують тільки терміни і поняття, прийняті в цьому виді мистецтва, потрібно дотримуватися оптимального рівня складності виготовлення фігур. Головне в процесі навчання, щоб з десяти дій при складанні сім-вісім дитина виконувала сама, без допомоги батьків [9, с. 12].

Заняття орігамі розвивають комбіноване та просторове мислення, почуття форми (в орігамі немає можливості досконально зобразити деталі й фактуру, і тому особливу важливість набуває вміння кількома рубаними лініями створити силует), формує навички виконавської майстерності і виробляє складну координацію рухів кисті. Але найголовніше - заняття орігамі розвивають інтуїтивне мислення, здатність до осяяння [2, с. 15].

Чому орігамі подобається дорослим і дітям?

Насамперед, орігамі схоже на фокус - зі звичайного листка паперу за кілька хвилин народжується чудова фігурка! По-друге, орігамі - це просто, адже для занять орігамі потрібен лише папір і ваші знання і не потрібно особливих здібностей. Також заняття орігамі абсолютно безпечні навіть для найменших дітей.

Список використаної літератури

1. Артемов А.В. Декоративно-прикладне мистецтво, М. - 1990. - 201с.
2. Афонькін С.Ю. Уроки орігамі в школі і вдома. Експериментальний підручник для початкової школи. М.: Яким, 1995. - 168 с.

3. Афонькін С.Ю., Афонькіна Є.Ю. Все про оригами. Довідник. С-Пб: «Кристал», М.: Онікс, 2005. – 140 с.
4. Вигонів В.В. Практикум з трудового навчання. – М.: Академа, 1999. – 135 с.
5. Гагарін Б.Г. Конструювання з паперу. – Ташкент, 1988. – 220 с.
6. Гончар В.В. Модульне оригами. – 2-е изд. – М.: Айрис-пресе, 2009. – 112 с.: ил. + цв. вклейка 8 с. (Внимание:дети!).
7. Даванова В.М. Уроки праці для початкової школи. Посібник для учнів. – Москва-Ставрополь. – 2000. – 95 с.
7. Демидова А.П. Довідник з трудового навчання. – М., 1989.
8. Долженко Г.І. 100 оригами. Ярославль: Академія розвитку. – 1998.
9. Савіних В.П. Умільцеві про виробні матеріали. – М. – 1998. – 135 с.
10. Сальнікова Н.В. Модульне оригами // Трудове навчання в школі.- 2010. – № 6. - С.18-24.
11. Сержантова Т.Б. Оригами. Базовые формы. - 8-е изд. - М. : Айрис-пресе. – 2008.-160 с.:ил. + цв.вклейка 8 с.(Внимание:дети!)
12. Сержантова Т.Б. 366 моделей оригами. 8-е изд.-М.: Айрис-пресе, 2008. – 192 с.: ил. + цв. вклейка 8 с.(Внимание: дети!).
13. Сундара Р. Геометричні вправи з шматком паперу. – Одеса, 1973. – 185 с.